

Mads Haugbølle Behrendsens tale ved ferniseringen af udstillingen “Lærlinges kamp for bedre erhvervsuddannelser”

Taler

Mads Haugbølle Behrendsen
Forman for Erhvervsskolernes
ElevOrganisation

Dato

6. juni 2025

Sted

Arbejdermuseet, København

Omstændigheder

Udstillingen blev lavet af 3F og Arbejdermuseet

1 Kære alle,

Tak for invitationen.

5 Jeg er glad for at stå her i dag, i disse fantastiske rammer, og være med til ferniseringen af vandreudstillingen om lærlinges historie.

En historie der ikke altid har fået den største opmærksomhed, og som for de
fleste lærlinge selv, nok er dem ubevidst, langt hen af vejen.

10

Og der er noget på spil. Ikke bare i dag, men i det hele taget – i vores forståelse
af, hvad det vil sige at være faglært, at være lærling, og at være en del af det
håndværk, som har bygget vores samfund – med hænder, vilje og stolthed.

15 Det er efterhånden klart at vi står midt i en vigtig uddannelsesmæssig brydningstid. Vi er ved at udvikle en ny praksisfaglig ungdomsuddannelse – EPX. En ungdomsuddannelse, der skal noget andet og tilbyde noget helt nyt. For første gang nogensinde skal det teoretiske og det praktiske forenes under ét tag, og der skal skabes en reel gymnasial undervisning med rødder i håndværk og 20 praksisfaglighed, der bygger bro videre til erhvervsuddannelserne.

Og netop i arbejdet med EPX bliver det tydeligt, at hvis vi vil bevæge os fremad,
så må vi også forstå, hvor vi kommer fra. Vi er nødt til at kende det, vi står på
skuldrene af, for at kunne se klart, hvad det er, vi skal bygge videre på.

25

Men..

Her støder vi på en udfordring. For det står i dag ikke helt klart, hvilken historisk fortælling vi egentlig trækker på. Der synes at være opstået et hul i vores
30 fælles forståelse – og i den historiske fortælling om håndværket og de hænder, der har udført det – heriblandt, i særlig grad, lærlingene.

35

Den store historie-omgang

Et historisk hul. En slags tavshed, der har lagt sig hen over en vigtig del af vores dannelseshistorie, og som i dag ikke er til stede i vores uddannelser. Det er, som
40 om fortællingen er blevet glemt – men det betyder ikke, at den er forsvundet. Det ser vi jo selv i dag. Den ligger der stadig. Lige under overfladen. Og i dag - er den klar til at blive fortalt igen.

Og det er jo faktisk ikke kun lærlingenes historie, som mangler at blive fortalt.

45

Trækker vi på de helt store historiske perspektiver kunne man med lethed fylde både foredragssale, læreplaner og tv-programmer med fortællinger om, hvordan håndværket har båret civilisationen frem. Fra de første flinteøkser og lerkar – skabt i forsøget på at opbevare vand og bevare ild – til de gotiske katedraler og
50 barokkens slotte, hvor tømrere, smede og stenhuggere for alvor lod deres faglighed komme til udtryk.

Man kunne fortælle om, hvordan håndværket i middelalderen blev organiseret i laug, hvor fag som smede, murere, bødkere og skindarbejder udgjorde ryggraden
55 i byernes funktion, vækst og sociale struktur.

Eller om renæssancen, hvor det europæiske håndværk kulminerede i arkitekturens og kunsthåndværkets verden – med forfinet stenhuggeri, stukarbejde og møbelsnedkeri, der stadig i dag står som ypperste man
60 håndværksmæssigt kan opnå.

Hvor ville jeg dog ønske...

Hvor ville jeg dog gerne kunne stå her og fortælle hele historien om håndværket. Lige fra renæssancens håndværksmestre, til fagbevægelsens lange kamp for
70 lærlingenes rettigheder.

Men det kan jeg ikke.

For det har jeg ganske enkelt aldrig lært.

75

Og det har de mange tusinde elever som vi repræsenterer i Erhvervsskolernes ElevOrganisation heller ikke.

80

Hvor ville jeg, som udlært snedker, dog ønske, at jeg ubesværet kunne tale om træets betydning i dansk kultur- og designhistorie. Om de store mestre. Om de ti største snedkere. Om Wegner og Finn Juhl, og resten af banden.

Men det kan jeg heller ikke på baggrund af min erhvervsuddannelse.

85

Og hvor ville jeg ønske, at jeg – ligesom mange af mine gymnasievenner kan – kunne mødes med mine faglærte venner og tale om vores historie. Om vores fag. At vi, med samme selvfølgelighed - som andre diskuterer de store filosoffer fra antikken eller krigsforløb i det 20. århundrede, kunne tale om NETOP renæssancens håndværksmestre, eller om hvordan det
90 erhvervsuddannelsessystem, vi kender i dag, først for alvor tog form i 1977, med tilblivelsen af EFG som et alternativ til mesterlæren.

95

Eller at vi kunne diskutere den første lærlingelov fra 1889, og hvordan forholdene – både arbejdsmæssigt og menneskeligt – så ud dengang, set gennem et fagligt blik.

Og at vi faktisk kunne drøfte fagbevægelsens arbejde og betydning på et oplyst grundlag, og ikke kun igennem den seneste instagram-kampagne, eller hvad end busreklamer, der lige kører rundt for tiden.

100

For det er også dannelse. Det er også historie. Og det er vores.

105 Billedet her i udstillingen af en glarmesterlærling, der ikke ser særlig gammel ud
fra 1936, med linoliekit i hånden og et smil, synes jeg, i al sin tydelighed viser
den historie vi er gjort af som lærlinge. De øvrige billeder i udstillingen af unge
mennesker, der demonstrerer for bedre vilkår, for rimelige dage, for ikke at
skulle gå direkte fra arbejde til aftenskole - er jo ikke bare arkivmateriale, og fede
billeder – det er en fortælling om mod, faglighed og fællesskab

110

Derfor glæder det mig meget at se hvordan 3f og Arbejdermuseet tager ansvar,
og løfter historien videre til de nye generationer af lærlinge.

Jeg glæder mig til, at plakaterne her bliver et udgangspunkt for mange
115 fantastiske samtaler rundt om på landets erhvervsskoler.

Og så synes jeg at vi skal prøve at tage disse billeder og fortællinger til os – ikke
som nostalgiske glimt, af fortiden, men som levende samtaler, der fortæller den
historie som vi er gjort af.

120

Mange tak for ordet.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

125

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Indvielsestale, Nomineret til Årets Danske Tale 2025

130

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mads-haugbolle-behrendsens-tale-ved-ferniseringen-af-udstillingen-laerlinges-kamp-for-bedre-erhvervsuddannelser>

135

140